

כ"ו שבט ה'תש"פ 21.2.20

מגזין מס' 566

ערב שבת שקלים/פרשת משפטים/מברכים חודש אדר

קשר-שבועי מאת הרב יאיר כלב

החייב כספך

כוח הריפוי שבלימוד התורה

תמליל בעיבוד קל מתוך שיעורי הרב כלב

באחת משיחותיו מביא הרבי מליובאוויטש דוגמה מאלפת לכך: לו יצוייר שיזדמן לאדם (שאינו מבין כלל בעניני רפואה) לראות כיצד מובילים אל חדר הניתוח מטופל שהגיע אל בית הרפואה כשהוא מהלך על שתי רגליו. ובחדר הניתוח משכיבים את האיש על שולחן הניתוחים ומרדימים אותו. אזי ניגשים אליו אנשים לבושי לבן, מסכות על פניהם ובידיהם איזמלים חדים, ובקור רוח מתחילים הם לחתוך בבשרו של חסר הישע... והנה, ללא שום טיפת רחמים, אף כורתים הם באכזריות איומה את רגלו לגמרי...

הרי לנוכח זוועת המעשה הקניבלי המתרחש ממש לנגד עיניו היה הצופה שלנו מזדעזע כל כולו עד לשורשי שערותיו...

אלא שהוא אינו מבין כלל מהי אמיתתן של המראות שרואות עיניו... אין הוא יודע כלל כי מדובר בענין חיובי ביותר! אין אנשים אלה אלא רופאים הנאבקים להציל את חיי החולה, ודווקא ע"י כריתת רגלו הנגועה במחלה ממארת ופעילה...!!!

והנמשל מובן: כשרואים חולשות ואף עוולות למיניהן אצל לומדי תורה, עלינו להתבונן ולהזכיר לעצמנו כי אין אנו רואים קילקולים סתם כי אם קילקולים-מעודנים. שהרי ניתן לשער מה היה קורה אילו לא היתה התורה מעדנת את ה"פושעים" הללו...

לוח שיסורים

"לא רק קביעות בזמן אלא גם קביעות בנפש..." (אדמו"ר הזקן) - היינו שיש לקבוע עתים ללימוד התורה, ליצור 'דופק לימודי' קבוע, ביום ובשעה, עד אשר יגלה האדם כי, לאמיתו של דבר, התורה היא לחם חוקו ומזון הנפש...

בימים האלה מקיים הרב כלב שיעור שבועי קבוע מידי יום חמישי בשעה 22:30 במושב חמד שבמרכז הארץ. השיעור משודר בזמן אמת בשידור חי באינטרנט, באתרנו: www.tanyaor.com.

הכניסה לישוב חמד בכביש (מס' 412) המוביל מבית דגן לאור יהודה, בכניסה למושב נוסעים ישר עד הכיכר, בכיכר שמאלה לרח' הזית - לקראת סוף הרחוב, לפני הכיכר הבאה - הזית 83 מצד שמאל. חניה בשפע מאחורי בית הכנסת שבהמשך שביל הכניסה לחצר. התכנסות כיבוד ושתייה קלה מ-20:45. לפרטים נוספים: שי גרציק 052-4-446-144.

לחיות עם הזמן... (אדמו"ר הזקן) - היינו שבכל זמן וזמן מתרחשת פתיחת שער רוחני, דרכו יורדים לעולם הזה אור ושפע מיוחדים, אשר יש להכין כלים כדי לקלוט 'גשמי ברכה' אלה ולתרגמם למעשים עד אשר תואר, באופן ממשי, סביבתנו המיידית בגוון המסוים של נתינת הכח הטמונה באותו זמן.

שבת מברכים חודש אדר

בשבת שלפני ראש חודש, מודיעים בבית הכנסת ברוב עם אודות היום, השעה והרגע המדויק בו חל מולד הלבנה ובאיזה יום יחול ראש החודש. בשבת זו, פרשת 'משפטים', מכריזים: המולד יהיה בליל יום שני, שעה 21:30, ו-10 חלקים. ראש חודש אדר ביום השלישי וביום הרביעי הבא עלינו לטובה. לאחר מכן, בעומדו עם ספר התורה בידיו, מברך שליח הציבור את נוסח ברכת החודש, ומיחל עם הציבור כולו שהחודש הבא עלינו לטובה יהיה מבורך בגשמיות וברוחניות.

כתוב בפתק: על כמה יהודים פעלת שישתדלו לומר את

כל התהילים בשבת מברכים?"

מתברכים כל הימים

כידוע, מן השבת, יום המנוחה וההתעלות, מתברכים כל ימות השבוע - הן הימים שלפניה והן אלה שלאחריה. הימים שקודם השבת הינם ימי הכנה לשבת, ועל הימים שלאחריה נמשכת השראתה. אמנם בשבת זו, בה מברכים החודש, נוספת מעלה יתירה - ממנה מתברך ראש החודש (הכולל את כל ימות החודש הבאים עלינו לטובה), על מועדיו והימים המיוחדים שבו.

בשבת זו, לאחר תפילת שחרית נוהגים להתוועד, שבת אחים גם יחד, כדי להכין ולעורר עצמנו להכנס לימי החודש הבא בשמחה ובטוב לבב מתוך הוספה בעניני נר מצוה ותורה אור.

אמירת תהילים בציבור

בשבת זו, השכם בבוקר, מתקבצים בבית הכנסת לאמירת כל ספר תהילים בציבור. אחרי אמירת התהילים יאמר 'קדיש יתום' מי שהוריו אינם בין החיים. ואם יש אזכרה או אבל ('חיוב') - יאמרו קדיש אחר כל ספר, ויאמרו תחילה ה'יהי רצון' המיוחד שאחרי כל ספר וספר. אחרי כן נוהגים ללמוד מאמר חסידות שיהיה מובן לכל, ולאחר הלימוד מתפללים תפילת שחרית.

אודות אמירת תהילים בציבור בשבת מברכים אמר אדמו"ר הרי"צ: "דבר אמירת תהילים האמור, אינו שייך לאיזה נוסח... ומצד אהבת ישראל... עלינו להשתדל בכל מיני השתדלות, אשר יוקבע בכל הבתי כנסיות באיזה נוסח שיהיה".

והוסיף על כך הרבי מליובאוויטש, נשיא דורנו: "כשיבוא משיח, לא יידע שום 'קונצים' אלא ידרוש..."

לבת לקיים - השבת שלפני ראש חודש אדר (או השבת שחל בה ראש חודש אדר), עושים בה זכרון ל'מחצית

השקל', ועל כן היא נקראת שבת שקלים (בשנה מעוברת, חלה שבת שקלים בשבת שלפני חודש אדר ב'). בשבת זו, שבת פרשת "משפטים", מוציאים שני ספרי תורה. בראשון קוראים פרשת השבוע, ובשני קוראים פרשת שקלים (חלק מפרשת "כי תשא" שבספר שמות ל, יא-טז). פרשה זו עוסקת בחיוב המוטל על כל אחד ואחד מבני ישראל להביא (בראש חודש אדר) את תרומת מחצית השקל (תרומה השווה לכל נפש) עבור קרבנות הציבור המוקרבים בבית המקדש. בהפטרה, שענינה מעין הענין שעוסקת בו פרשת השבוע, קוראים - "ויכרות יהודע" (מלכים ב', יא). הפטרה זו עוסקת בנדבת העם לבדק הבית בבית המקדש.

ימים ואירועים מיוחדים בחודש אדר

להלן הימים המיוחדים שבחודש אדר, אודות חלקם נרחיב את הדיבור לכשיהיו סמוכים יותר:

עבור עצמו, עבור אשתו ועבור כל אחד מילדיו.

י"ד אדר - חג הפורים. קוראים את המגילה, ולמחרת מקיימים את שאר מצוות היום: קריאת מגילה (בשנית), משתה ושמחה, משלוח מנות ומתנות לאביונים.

ט"ו אדר - שושן פורים. בערים שיודעים אנו בוודאות כי היו מוקפות חומה בימי יהושע בן נון (בימינו מדובר בעיקר על ירושלים) חוגגים את חג הפורים בט"ו באדר. גם בשאר הערים אסור יום זה בהספד ותענית, אין אומרים בו 'תחנון' ומוסיפים במקצת במשתה ושמחה.

שבת פרה. בקריאת התורה שבשבת זו (התלויה ב"שבת החודש" ולעולם תחול בשבת שלפניה) קוראים בנוסף לפרשת השבוע גם את פרשת 'פרה אדומה'. פרשה זו עוסקת בטהרה מטומאת המת על ידי אפר הפרה האדומה. בפנימיות התורה מבואר ענינה של 'טומאת מת' בנפש האדם, היא תחושת 'היפך החיים' הנגרמת מן המגע עם אותם ענינים שליליים, מבית ומחוץ, היוצרים 'מחיצה של ברזל' בין ישראל לאביהם שבשמים. וכשם שטהרת אפר פרה האדומה היא בבחינת 'חוקה' שלמעלה מטעם ודעת, כך גם עבודת האדם לטהר עצמו מענינים של 'היפך החיים', גם היא אינה אלא בדרך קבלת עול ומסירות נפש שלמעלה מטעם ודעת.

שבת החודש. בקריאת התורה שבשבת זו (שלפני חודש ניסן, או בראש חודש ניסן כשחל בשבת) קוראים בנוסף לפרשת השבוע גם את פרשת "החודש הזה לכם ראש חודשים". פרשה זו מגדירה בין השאר את חודש ניסן כ'חודש הראשון' בלוח השנה העברי.

ז' אדר - יום הולדתו ופטירתו של משה רבנו.

שבת זכור. בקריאת התורה שבשבת זו (שלעולם חלה לפני פורים) קוראים בנוסף לפרשת השבוע גם את פרשת 'זכור' העוסקת בשתי המצוות: זכירת מלחמת עמלק, ומחיית זכרו (המן הרשע היה מזרעו של עמלק). בימינו מתבטא קיומן של מצוות אלו, במובנן הרוחני, בזכירת ומחיית בחינת עמלק שבתוכנו ה"יודע את ריבונו, ומכוון למרוד בו" - אותו צד פנימי חצוף המקרר את היהודי מלמש שליחותו להאיר ולרומם את העולם.

לדעה הנפוצה (של הפוסקים העיקריים) חובת שמיעת פרשת "זכור" היא מן התורה, ולכמה פוסקים גם הנשים חייבות בשמיעתה. למנהגנו גם הנשים באות לבית הכנסת לשמיעת פרשת "זכור".

י"ג אדר - תענית אסתר. יום צום ותענית לזכר הצום שהתענו בני ישראל בשעת גזרת המן הרשע. חולה (אף זה שאין בו סכנה), מעוברת, מניקה ויולדת (בחודש הראשון לאחר הלידה) פטורים מן התענית. מי שלא ישן מותר לו לאכול עד שיעלה עמוד השחר. קטנים שיש בהם דעת להתאבל, מאכלים אותם מאכלים פשוטים ולא יאכלו מעדנים. ביום זה מוסיפים בתפילה 'סליחות' לתענית אסתר המודפסים בסידור, וכן נוהגים להרבות בצדקה.

מחצית השקל - לפני תפלת מנחה נותן כל אחד ואחד שלוש מטבעות של "מחצית" מן המטבע הקבוע באותה מדינה, זכר לתרומת מחצית השקל שהיתה נהוגה בזמן שבית המקדש היה קיים. נוהגים שאב המשפחה נותן

הסיפור השבועי

שאלה והכרעה

לפת את ראשו בשתי ידיו והזדעק: "אוי! ריבית! כמעט נכשלנו בעוון החמור של ריבית!". הוא היה נסער ונרגש, והתהלך בחדר מצד אל צד כאחוז תזזית.

לאחר כמה דקות של הרהורים, הסביר לנכדו: "ראה, ברגע שבעל הדפוס נקב במחיר של שנים עשר אלף דולרים, הרי זה מחיר העבודה. כשהוא מוכן לבצע אותה בעשרת אלפים דולר בלבד, אם אלה יינתנו מראש, נמצא שבעצם אנחנו מעניקים לבעל הדפוס הלוואה, ומקבלים עליה ריבית של אלפיים דולר. אם כן, זוהי ריבית!".

כל ימיו נזהר רבי שלום מרדכי מאוד מאיסור ריבית, והתרחק ממנה כמו מאש. פעם אחת זוכה חשבון הבנק שלו בסכום פעוט של ריבית זכות, והוא שיגר מכתב להנהלת הבנק וביקש שיואילו לבטל את הזיכוי.

הנכד ניסה לדון בענין ולטעון שאין זה בגדר ריבית. רבי שלום מרדכי הורה לו: "גש מייד אל רבי שלמה זלמן, שיכריע כיצד יש לנהוג למעשה".

בעוד בעל הדפוס מביט בהשתאות בדין ודברים בין רבי שלום מרדכי לנכדו, ביקש ממנו בעל הבית להמתין, עד שהנכד ישוב.

יצא הנכד אל ביתו של הגאון רבי שלמה זלמן אוירבך, שהיה גיסו של רבי שלום והתגורר בסמוך. הוא נכנס אל הפוסק המפורסם, והציג לפניו את השאלה. רבי שלמה זלמן הקשיב לדברים בתשומת לב והשיב: "אפשר לעשות זאת בדרך החומקת מלעבור על איסור ריבית, ואולם הדבר אינו פשוט כל כך".

חזר הנכד אל סבו, שציפה בדריכות לתשובת הגאון. "נו, מה אמר רבי שלמה זלמן?", שאל.

הנכד חזר על דברי הפוסק, וסיכם: "הוא אמר שהדבר אפשרי, אך זה לא 'חלק'".

טיפות הגשם היכו על זגוגית החלון בבית הקטן שבשכונת שערי חסד הירושלמית. החורף כבר פרש את כנפיו על הארץ והשמים היו מעוננים וקודרים. אך בביתו הצנוע של רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון, ה'מגיד' הנודע, שמחה והתרגשות.

בשעה טובה נשלמה ההכנה לדפוס של החלק התשיעי בסדרת הספרים 'דעת תורה - מהרש"ם', שחיבר הסב הגדול, רבי שלום מרדכי הכהן שבדרון, הידוע בכינויו 'המהרש"ם מברז'אן' (נסתלק בט"ז בשבט תרע"א).

בתוך הבית התנהל דיון בין רבי שלום מרדכי הנכד לבין בעליו של בית דפוס מפורסם בעיר. הלה הוזמן לאמוד את היקף העבודה, להעריך את משך הזמן הדרוש להדפסת הספר, ולנקוב במחיר ההדפסה.

האיש בחן את כתב היד שהוצג לפניו, עלעל בדפים, סקר את החומר, ולבסוף אמר את דברו: העבודה תארך כמה חודשים. עלות העבודה, הנייר, הדפוס והכריכה מגיעה לשנים עשר אלף דולר, שישולמו בפעילות, לפי קצב התקדמות העבודה.

ואז הוסיף בעל הדפוס ואמר: "אם אקבל את התשלום מראש, אוכל לעשות את העבודה תמורת עשרת אלפים דולר בלבד".

רבי שלום מרדכי דן עם נכדו בדברים. הצעת המחיר היתה הוגנת, ובית הדפוס נודע בעבודתו המקצועית. השאלה היתה אם לשלם את הסכום מראש ולקבל את ההנחה הגדולה של אלפיים הדולרים, או לשלם בפעילות, ואז המחיר יהיה גבוה יותר.

הנכד לחץ לקבל את ההנחה ולשלם מראש. "הלוא הכסף בידנו, ואנחנו יכולים להוזיל את המחיר", אמר.

פתאום ניתר רבי שלום מרדכי ממקומו בבהלה. הוא

לתת הנחה של אלפיים דולר. אמנם אסור לי לשלם לו תמורת הקדמת התשלום פחות מהסכום שנקב, אבל את מלוא הסכום הרי אני רשאי לתת!

רבי שלום מרדכי ביקש מהמדפיס להמתין רגע ונכנס לחדר פנימי. הוא חזר משם ובידו חבילת שטרי כסף, ולנגד עיניהם המשתאות של המדפיס והנכד מנה שנים עשר אלף דולרים, טבין ותקילין. הוא הושיט את הכסף לידי המדפיס ואמר: "הרי לך מלוא הסכום!".

משתומם נטל האיש את הכסף ויצא מן הבית, ושפתיו ממלמלות: "לעולם לא אצליח לרדת לסוף דעתם של האנשים האלה... אין הם מנהלים חשבונות כספיים רגילים... הראש שלהם עובד אחרת לגמרי".

(על-פי 'קול חוצב')

רבי שלום מרדכי חזר לשבת על כיסאו, מול המדפיס שהמתין בציפייה לסיכום הדיון. "ובכן", אמר רבי שלום מרדכי, "ההצעה שלך הגונה מאוד. אתה תקבל שנים עשר אלף דולרים, שיינתנו לך בפעילות, לפי קצב התקדמות העבודה. עם השלמת כל שלב, יינתן לך התשלום המלא בעבור אותו שלב. אמנם הכסף כולו כבר בידנו, אך איננו יכולים לשלם כעת סכום נמוך מזה שנקבת".

המדפיס אישר את פרטי ההסכם, לחץ את ידו של רבי שלום מרדכי ופנה לצאת מהבית. אלא שאז הבזיק רעיון במוחו של רבי שלום. פניו אורו באחת.

"רגע אחד!", קרא לעבר המדפיס. ובלבו חשב: הלוא הכסף כבר בידי, ולא ארוויח דבר מהחזקתו בביתי עוד כמה חודשים, ואילו המדפיס זקוק לכסף, עד שהוא מוכן

(מתוך העלון השבועי שיחת השבוע)

עזרו לנו, להמשיך בעשייה!

טל' 052-5675770

פרוייקט העלאת ספר ה"תניא" לרשת היוטיוב כרוך בהוצאות גדולות, להפצת המעיינות ולמען זיכוי הרבים. עמותת "תניא - מודעות עצמית ביהדות" צריכה את העזרה שלך!

"זאת התורה אדם" (במדבר יט' ד)

כשם שבאדם ישנם גוף ונשמה, כך גם בתורת ישראל ישנם גוף התורה (פשט הכתוב- 'נגלה') ונשמת התורה (פנימיותה, סודותיה ורזיה- 'נסתר'). במדור זה מובא פרוט נושאי הפרשה על פי 'נגלה', ובמדור שלאחריו יובא ביאורה של נקודה או של מספר נקודות מן הפרשה על פי פנימיות התורה.

נקודות עיקריות בפרשת משפטים

חשוב לדעת

דיני נזקי גוף שנגרמו בידי אדם

1. ההורג במזיד חייב מיתה. 2. ההורג בשגגה, ימלט אל עיר המקלט, שם יהיה מוגן מנקמת גואל הדם. 3. מכה אביו או אמו וגרם להם לחבורה, חייב מיתה. 4. גונב אדם ומוכרו לעבד חייב מיתה. 5. המקלל את אביו או את אמו חייב מיתה. 6. החובל בחברו חייב לשלם לו תשלומים שונים על פי שומת בית הדין: דמי ביטול מלאכה, דמי ריפוי, דמי צער ובושת ודמי נזק נוסף. 7. המכה למוות את עבדו הגוי, חייב מיתה. אך אם העבד מת רק לאחר מספר ימים, האדון פטור. 8. אדם המכה בשוגג אשה הרה, למשל במהלך קטטה עם אדם אחר, והיא מפילה את ולדה, עליו לשלם קנס. אם האשה עצמה נפגעה, ואיבדה אחד מאבריה, בית הדין מעריך את גובה הקנס והפיצוי שיש לשלם כבכל מקרה של המכה כל אדם אחר. 9. המכה את עבדו הגוי, והלה מאבד את אחד מאבריו, יצא העבד לחופשי.

דיני שור המזיק נזקי גוף

1. שור ההורג אדם יומת בסקילה ובשרו אסור באכילה. 2. שור מועד (היינו שנגח והרג כמה פעמים וכבר היתרו בבעליו בפעם השלישית), יומת הוא וכופר יושת על בעליו. 3. שור שנגח והרג עבד או אמה, יסקל ובעליו ישלם פיצוי לבעל העבד.

דיני נזקים בממון

1. הכורה בור ברשות הרבים ונפל ל תוכו שור או חמור

פרשתנו עוסקת ברובה בדיני נזיקין וממונות ובשאר ענינים שבין אדם לחברו. מצוות ה'משפטים', בשונה מהמצוות שבגדר 'חוקים' או 'עדות', כיון שמוכרחות הן לקיומה של חברה מתוקנת, הרי שהן מתיישבות גם עם השכל האנושי. אמנם, אצל היהודי, קיומן בפועל (אינו מצד היותן מובנות בשכלנו כי אם) הוא קודם לכל, מצד היותן ציווי התורה.

להלן עיקרי הדינים (ובקיצור נמרץ הביאורים הבסיסיים המתחייבים לשם הבנת הדברים):

דיני עבדים ושפחות

אדם שנתפס בגניבה ואינו יכול להשיב את גניבתו, יימכר על ידי בית הדין לתקופת עבודה קצובה עד שש שנים - בדמי מכירתו ועבודתו יוחזר לניזק כספו שנגנב. התורה מתייחסת באופן שלילי למקרה שהעבד מתעקש להמשיך לעבוד את אדונו גם בתום שש השנים, באשר היהודי הינו עבד ה' ולא עבד לבני אדם. ובכל זאת, אם גם לאחר שהבהירו זאת לעבד ועדיין מתעקש הוא שלא להיפרד מאדונו, אזי, לאחר טקס רציעת אוזנו לאות קלון, ימשיך העבד לעבוד את אדונו עד לבוא שנת היובל (אחת לחמישים שנה).

אב המוכר את בתו הקטנה לאמה (=שפחה), תצא היא לחופשי בסיומן של שש שנות עבודה או לכשתבגר.

לשלם קנס לאביה על מעשהו.

- העוסק בכשפים חייב מיתה.

- השוכב עם בהמה חייב מיתה.

- המקריב קורבן לאלילים דינו מיתה.

- אין לפגוע בדברים או בממון השייכים לגר - אדם שהגיע מארץ אחרת.

- אסור להונות או לענות כל אדם. ובפרט מודגש הדבר בנוגע לגר, אלמנה ויתום חסרי ישע. התורה מבטיחה כי הקב"ה יעמוד לצד המעונה ויעניש את המענה.

- אין להכביד על העני וללחוץ עליו כי יחזיר הלוואה שנטל לצורך מחייתו, ואין להטיל תוספת ריבית על קרן ההלוואה.

- הלוקח בעירבון (משכון כנגד הלוואה) חפץ המשמש את הלווה לקיומו בחיי היום יום, עליו להחזירו לו כל אימת שיצטרך לדבר.

- אין לקלל את הדיינים או את נשיאי העדה.

- איסור שמיעת לשון הרע.

- אין לסייע לשקרנים בדינם.

- בית דין לא יחייב מיתה אלה ברוב של שניים.

- אין להעדיף עני או מסכן ולהטות הדין לטובתו.

- היוצא מבית הדין כשהוא מחוייב במיתה, ולאחר מכן עולה טענה כלשהי המאפשרת לזכותו, חובה על בית הדין לשוב ולדון בענינו. ולעומת זאת, אדם היוצא מבית הדין כשהוא זכאי, אזי גם אם נתקבלו ראיות חדשות לחובתו, אין לשוב ולדונו.

- אין לדיין ליטול שוחד, גם אם נותן השוחד הוא זה שבלאו הכי (גם ללא מתן השוחד) יזכה בדין.

- אסור לדיין לשמוע דברי אחד המתדיינים שלא בפני חברו.

- יש לשמור על המוקדם והמאוחר בסדרי הפרשת תרומות ומעשרות וכן לפדות בכורות העדר. את פרטי הדיינים בנוגע להפרשות השונות מפרטת התורה במקומות אחרים.

וניזק, חייב לשלם את דמי הנזק לבעלים. 2. נגח שורו של

אדם והרג את שור רעהו, ישלם בעל השור המזיק את

מחצית הנזק. ואם היה השור מועד, ישלם הבעלים את

מלוא הנזק. 3. הגונב שור וטבח או מכרו, כך שכבר אינו

יכול להחזיר את הגניבה עצמה, עליו לשלם פי חמש מדמי

השור. ואם מדובר בכבש או עז, ישלם הוא רק פי ארבעה.

4. אדם התופס בביתו גנב בשעת מעשה ומקדים להורגו

מחשש לחייו, פטור.

5. בכל מקרה של גניבה, על הגנב לשלם כפל גניבתו. 6.

המביא את עדרו לרעות בשדה חברו, עליו לשלם את

מלוא הנזק. 7. המבעיר אש, אפילו בשטחו שלו, אלא

שהאש התפשטה והזיקה רכושם של אחרים, על המבעיר

לשלם את הנזק.

דיני שמירה, שאלה והשכרה

שומר חנם - אדם השומר ללא שכר את רכושו, כליו או

כספו של חברו ונגנבו או הוזקו, ישבע כי לא פשע

בשמירתם ופטור מכל נזק שאירע להם. (אם אירע לרכוש

נזק כל שהוא, ובעל הרכוש תובע את השומר, על השומר

להישבע שלא פשע והתירשל בשמירה וכל שכן שלא שלח

את ידו ברכוש חברו, ויהיה פטור. אך אם יתגלה כרשלו,

הרי הוא פושע, ועליו לשלם כפל הרכוש שאבד או נגנב).

שומר שכר - השומר המקבל שכר על שמירתו, הרי הוא

חייב במקרה של גניבת הרכוש או אבידתו.

שואל - השואל כלי מחברו על מנת לעשות בו שימוש

ללא תשלום, חייב בכל נזק או אובדן שיארע לכלי. אלא

אם ניזוק הכלי או בלה במהלך שימוש תקין וראוי.

השוכר - המשתמש בכלי או ברכוש חברו ומשלם עבור

השימוש, יש מפרשים שדינו כשומר שכר ויש מפרשים כי

דינו כשומר חנם.

דינים נוספים בתחומים שונים

- המפתה בתולה לשכב עמה, חייב לשאתה לאשה או

הבשורה והאזהרה

הקב"ה מבטיח לבני ישראל השוהים במדבר, כי סוף סוף עתידים הם להכנס לארץ ישראל המובטחת. אמנם, מהלשון "הנני שולח מלאך לפניך", ניתן להבין כי בשל חטאי ישראל לא תהיה כניסתם לארץ באופן הנעלה ביותר אלא על ידי מלאך בלבד.

בנוסף להבטחה אשר עומדים הם לפני כיבושה המלא של הארץ והתנחלות העם בה, מוזהרים בני ישראל עוד שלא ללמוד מאורחות חייהם של גויי הארץ, שלא לנטות אחר עבודתם הזרה וכן לשבר ולנתון את מזבחותיהם ואליליהם.

ה' מבטיח כי כיבוש הארץ יהיה באופן ניסי המכוון מלמעלה. ומוסיף כי שמירת מצוות ה' בארצם תמשיך עליהם ברכה כלכלית, תגן עליהם מפני מחלות, הפלות ועקרות ותפיל אימה ופחד על אויביהם שינוסו מפניהם. התורה מדגישה כי הגם שבכח ה' למגר את כל יושבי הארץ באופן מייד, מכל מקום, יהיה הכיבוש בתהליך מדורג, שלב אחרי שלב, כדי שלא תהפוך הארץ שוממה בטרם ינחלוה בני ישראל וקודם שיתחילו ליישבה ולעבדה. כמו כן מוזהרים בני ישראל שלא לכרות ברית עם יושבי הארץ כי אם לגרשם, כדי שלא יתערבו בהם וילמדו ממעשיהם.

אין מוקדם ומאוחר בתורה

לקראת סיום הפרשה שבה התורה ומתארת אירועים שקדמו למתן תורה. בד' בסיון מצטווה משה לעלות אל הר סיני. ובעוד אהרן, נדב, אביהוא ושבעים מזקני ישראל נשארים למרגלות ההר ומשתחוים מרחוק, ניגש משה לבדו אל ענן ה' השוכן על ההר. כבר באותו היום חוזר משה אל בני ישראל ומלמדם את דיני התורה. העם מקבל את הדברים ומתחייב לעשותם ככל אשר יצוה ה', באומרו 'כל שיצוה ה' - נעשה ונשמע'. משה כותב את דברי ה'

- אסור לאכול בשר טריפה אלא להשליכה לכלבים.
- הרואה אבידת חברו (שורו או חמורו התועים בדרך), גם אם הוא שונאו, חייב להשיבה לו ואינו יכול להתעלם ממנה.

- הרואה את חמור שונאו מוטל בדרך, קורס תחת משאו, אינו יכול להתעלם מכך ועליו לעזור לו.

- התורה שבה ומזהירה לנהוג ביושר ובכבוד עם הגר.
- **שנת השמיטה** מעבודת השדה (חקלאות). יש לעבד את הקרקע שש שנים, ובשנה השביעית (שנת המנוחה והשמיטה) חדלים מן העבודה ומפקירים לכל את תנובת הקרקע העולה מאליה.

- **שמירת יום השבת**. על האדם לעבוד עבודתו בששת ימות השבוע, וביום השביעי ישבות מכל מלאכה. יום השבת הינו יום מנוחה לאדם, לעבדיו ולבעלי החיים שברשותו.

- כאן משמיעה התורה אזהרה כללית אודות קיום כל מצוות ה'.

- אין לחבור לעובד עבודה זרה בשום דרך ובשום ענין.
- התורה מזכירה את שלושת הרגלים, בהם חובה על כל יהודי לעלות לירושלים לבית המקדש, ולהביא עימו לשם את קרבנות הרגל. שלושת הרגלים הם: חג המצות - פסח, חג הקציר - שבועות, וחג האסיף - סוכות.

- אין להקריב את קרבן הפסח כל עוד לא ביערנו מן הבית את החמץ.

- אין להותיר מן הקרבן עד בוקר, אלא החלקים הקרבים על המזבח.

- חובה להביא את ביכורי הפירות מן השדה לירושלים אל בית האלוקים ולאוכלם שם בטהרה.

- אין לבשל בשר בחלב. מכך שהתורה חוזרת על איסור זה בשלושה מקומות שונים, לומדים חז"ל כי בשר עם חלב נאסרו באכילה, בהנאה ובבישול.

בו ארבעים יום. את הזקנים ובראשם אהרן וחור הוא משאיר במחנה למען ישפטו בהעדרו את העם. רק יהושע, משרת משה, הוא היחידי המורשה להתלוות אליו עד למרגלות ההר, שם ימתין למשה עד שובו מן ההר. משה עולה אל ההר האפוף ענון, ואילו האלוקים יורד כמראה האש האוכלת אל פסגתו. לאחר ששה ימים נכנס משה בציווי ה' אל תוך הענן ומתייחד עם האלוקים ארבעים ימים ולילות.

בתורה מ"בראשית" ועד ליום מתן תורה. למחרת, בה' בסיון, כהכנה למתן תורה, בונה משה מזבח בתחתית ההר וכן מצבה לכל שבט. לאחר הקרבת זבחי שלמים לה', מקריא משה בפני העם את דברי התורה שכתב.

משה עולה בשנית אל ההר

לאחר מתן תורה, שוב קורא ה' אל משה לעלות אל ההר. הפעם לשם קבלת שני לוחות האבן המרובעות עליהן כתובים עשרת הדברות. משה עולה אל ההר ושוהה

The screenshot shows the website interface for 'www.tanyaor.com'. At the top, there is a navigation menu with links like 'בית', 'אודות', 'תוכנית', 'תפריט', 'תעודות', 'אודות', 'אודות', 'אודות'. The main content area features a large video player with a play button and a title 'הרב יאיר כליב - ספר התניא ביו...'. Below the video player is a grid of smaller video thumbnails, each with a title and a play button. The thumbnails include titles like 'אודות התניא - חלק 1', 'אודות התניא - חלק 2', 'אודות התניא - חלק 3', 'אודות התניא - חלק 4', 'אודות התניא - חלק 5', 'אודות התניא - חלק 6', 'אודות התניא - חלק 7', 'אודות התניא - חלק 8', 'אודות התניא - חלק 9', 'אודות התניא - חלק 10'. To the right of the grid is a sidebar with a calendar for the month of 'אדר' and a list of 'אודות התניא' videos.

התחדשנו!

בוטאו לבקר

באתר המשודרג

www.tanyaor.com

ארבעה שומרים בחיי הרוח

נקודות בעיבוד קל מתוך שיחה של הרבי מליובאוויטש

ההנאה עיקר

דרגה שלישית היא זו של ה'שוכר'. הלה נוטל את החפץ כדי ליהנות ממנו, אך חש חובה לשלם דמי שכירות. אצלו השימוש בחפץ הוא העיקר, ואילו התשלום הוא דבר צדדי, אם כי נחוץ.

כך גם בתחום הרוחני: הוא חפץ ליהנות מן העולם הזה, אך בידעו שהקב"ה הוא המעניק לו את כל הטוב, הוא מחליט לעבוד את ה', פשוט כדי לשלם לה' על חסדו וטובו.

בדרגה התחתונה ביותר ניצב ה'שואל': הוא מעונין אך ורק ליהנות מן החפץ, ואף אינו חש צורך לשלם. בעבודת ה' זהו יהודי שנהנה מעניני העולם, ואינו מרגיש חובה לעבוד את ה' ולו כ'תשלום' על השפע שהוא נותן לו.

יש טעם ב'שלא לשמה'

הסוג האחרון, ה'שואל', מכונה אף הוא 'שומר', שכן אין מדובר ברשע שאינו שומר מצוות כלל. הוא שומר מצוות, אלא שאין הוא חש קשר בין עבודתו לבין השפע שהקב"ה מעניק לו, ונדמה לו שכל השפע הזה ניתן לו חנם, כדבר המגיע לו.

עשוי אדם לשאול: מה טעם בשמירת מצוות כזאת, הנעשית מתוך מניעים אישיים? על כך עונים חז"ל: "לעולם יעסוק אדם בתורה ומצוות אף על פי שלא לשמה", וזאת משום שהובטחנו – "שמתוך שלא לשמה בא לשמה". חזקה על כל יהודי שבסופו של דבר יגיע לעבודת ה' שלימה, עד לדרגת 'שומר חנם'.

(מתוך הספר "שולחן שבת",

על פי לקוטי שיחות כרך ל"א)

"כי יתן איש אל רעהו... לשמר" (שמות כב,ו)

בפרשת השבוע מפרטת התורה את דיניהם של ה'שומרים', אלה המחזיקים ברשותם חפץ של מישהו אחר. השומרים מתחלקים לארבעה סוגים: **שומר חנם** – שומר על החפץ ללא תמורה; **שומר שכר** – מקבל שכר על שמירתו; **שוכר** – משתמש בחפץ תמורת תשלום; **שואל** – משתמש בחפץ ללא תשלום.

השל"ה מבאר, שארבעת השומרים הללו רומזים גם על ארבעה סוגים שיש בקרב עובדי ה'. בכלל, בני ישראל נקראים 'שומרים', מכיון שהם מחזיקים בידם את עולמו של הקב"ה, ותפקידם לשמור על העולם על ידי התורה והמצוות. כפי שנאמר על אדם הראשון, שהוטל עליו: "לעבדה ולשמרה". וכאן יש התפלגות לארבעה סוגים.

בלי תועלת אישית

הסוג הראשון והנעלה ביותר הוא 'שומר חנם': הוא מתמסר לשמירת החפץ כשרק טובת המפקיד לנגד עיניו, ואין הוא מחפש רווח לעצמו כלל. זהו מי שעובד את ה' בהתמסרות מוחלטת, כשמטרתו היחידה היא לשרת את בוראו, מבלי לבקש שכר לעצמו. הרמב"ם מגדיר איש זה "עובד מאהבה... לא מפני דבר בעולם... ולא כדי לירש הטובה, אלא עושה האמת מפני שהוא אמת".

הדרגה השנייה היא 'שומר שכר': אף הוא מתמסר לשמור היטב על החפץ, וזוהי מטרתו העיקרית, אולם עם זאת הוא מצפה לשכר. זהו יהודי שמתמסר לעבודת ה', מקיים מצוות בלהט ובחיות, אך עדיין מצפה לשכר תמורת עבודתו.

חסידות על הפרשה משפטים

היהודי - עבד ה' הוא כי תקנה עבד עברי (כא,ב)

למה פתחה התורה את פרשת משפטים בדיני עבד עברי - איש ישראל שמכרוהו בית דין בגנבתו - והלוא הוא דבר בלתי רגיל?

אלא מבואר בתורת החסידות ש'משפטים' הוא מלשון הליכה, וכפירוש התרגום על הפסוק (בראשית מ) "כמשפט הראשון" - "כהלכתא קדמיתא". ההליכה הראשונה של יהודי צריכה להיות - ההכרה שהוא "עבד עברי", עבדו של מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא.

(משיחת כ"ק אדמו"ר נשיא דורנו)

אמיתת המוסר - קבלת עול מלכות שמים ואלה המשפטים (כא,א) ואלה המשפטים: ...מה הראשונים מסיני אף אלו מסיני (רש"י)

גם את המצוות המכונות 'משפטים' - אלה שהשכל האנושי מחייב - עלינו לקיים אך ורק מפני שניתנו לנו מהקב"ה בסיני, ולא בגלל ההיגיון והשכל שבהן.

זה גם מה שכותב רש"י: "ולמה נסמכה פרשת דינין לפרשת מזבח, לומר לך שתשים סנהדרין (חכמי הסנהדרין שתפקידם לפסוק דינים) אצל המקדש". והיינו, שצריכים לבסס את הצדק והיושר (דינין) "אצל המקדש" - על קדושת התורה וציווי הבורא, ולא על השכל האנושי.

(ליקוטי-שיחות' כרך ג', עמ' 899)

שבת שלום!!!

כתיבה, עריכה, והגהה: הרב יאיר כלב

ליקוט, רעיונות ועימוד: חי דמארי

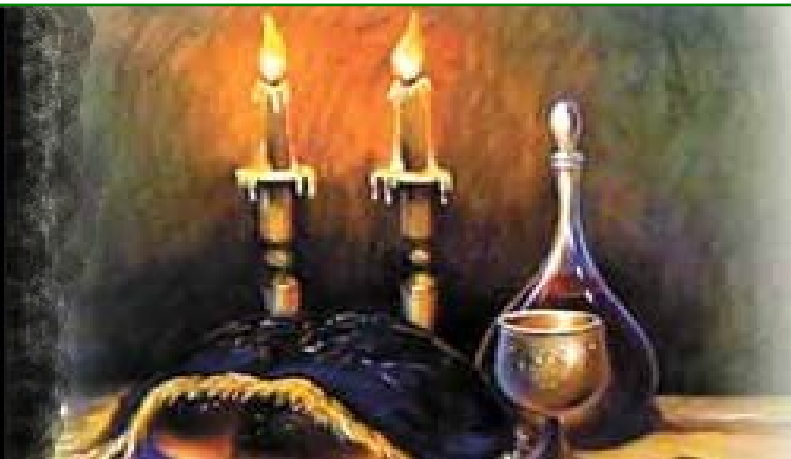
להערות, הארות, הצעות או תיקונים, אנא כתבו לנו

tanyaor4u@gmail.com

הרבי מליובאוויטש הנהיג ועודד שכל אשה ובת (מגיל רך ביותר ולפחות מגיל 3) תדלקנה נרות שבת וחג.

צאת השבת	הדלקת נרות	עיר (שעון חורף)
18:08	16:54	י-ם
18:09	17:09	ת"א
18:08	16:59	חיפה
18:10	17:02	ב"ש

נהנתם? העבירו הלאה, לזכות עוד ועוד יהודים בהרחבת המודעות למקורותינו.

נא לשמור על קדושת הגיליון